

Finnwatch ry.

TOIMINTAKERTOMUS 2010

Hyväksytty vuosikokouksessa 19.5.2011

1 YLEISTÄ

Vuosi 2010 oli Finnwatchille suurten muutosten aikaa, joka huipentui syksyllä järjestön itsenäisen toiminnan käynnistymiseen. Aiemmin löyhänä yhteistyöverkostona toiminut uusi yhdistys otti itsenäistymisen yhteydessä Finnwatchin työntekijöitä koskevat työnantajavelvoitteet, rakensi uudelle järjestölle hallinnon sekä laati sille tutkimustyötä koskevan eettisen ohjeiston (Code of Conduct) ja strategian vuosiksi 2011–2012.

Puolet vanhan verkoston henkilöstöstä vaihtui, ja vaihdoksen välissä oli parin henkilötyökuukauden mittainen tauko. Tästä huolimatta muutosprosessi onnistuttiin viemään läpi niin, että vuodelle 2010 laadittu alkuperäinen toimintasuunnitelma pystyttiin toteuttamaan kokonaisuudessaan.

2 TUTKIMUKSET, SELVITYKSET JA ARTIKKELITUOTANTO

Toimintasuunnitelman mukaiset seurantasektorit olivat energia, kulutuselektroniikka, metsäteollisuus, julkiset hankinnat, elintarvikkeet ja tekstiilit. Niitä tarkennettiin ja täydennettiin vuoden mittaa tarjolla olevan tiedon ja teemojen ajankohtaisuuden perusteella.

Vuoden 2010 hankkeiden voimin tehtiin kolme suurempaa raporttia: vaate- ja urheiluyritysten ostojen eettisyyttä käsittelevä *Ostoja etelästä ja hikipajoista* tuotettiin osana ulkoasianministeriön (UM) viestintähanketta, ja Itä-Kongon kaivannaiskauppaa ja paikallisten järjestöjen näkemyksiä kartoittava *Voices from the inside* toteutettiin osana EU-rahoitteista *makeITfair*-kampanjaa. Kolmas raportti oli työ- ja elinkeinoministeriön toimeksiannosta toteutettu *Selvitys julkisen vallan CSR-järjestelmistä eri maissa*. Ministeriön omassa julkaisusarjassa julkistettu raportti tuki ministeriön valmistelutyötä, jonka pohjalta valtioneuvosto teki vuoden 2011 puolella yritysten yhteiskuntavastuuta koskevan periaatepäätöksen.

Edellisvuoden UM-hankkeesta vuodelle 2010 siirtyi kolme raporttia/selvitystä: *Alkuperää kalastamassa* käsitteli vähittäiskaupan ja henkilöstöravintoloiden myymän kalan alkuperää, *Tekoja vai tuloja* taustoitti puhtaan kehityksen mekanisme ja *Yritysten yhteiskuntavastuu - Eettisyyttä, bisnestä vai sinipesua* oli yleinen taustakatsaus yritysten yhteiskuntavastuuteemoihin.

Muut selvitykset käsitelivät eläkeyhtiöiden sijoitusten eettisyyttä (*Rahoja aseissa ja tupakassa*), energiayhtiöiden käyttämän hiilen alkuperää (*Kivihiiltä idästä ja etelästä* sekä siitä tehty käännös *Coal from the East and the South*), työvaatteiden ja niiden julkisten hankintojen eettisyyttä (*Halvimmat markkinat*), kuntien ja kaupunkien hankkimien katukivien ja valurautakansistojen eettisyyttä (*Eettistä kiveä, vastuullista valurautaa?*) sekä brasilialaisen broileri- ja naudanlihatuotannon työoloja (*Brasilialaisen lihan kääntöpuoli*). Kolme selvitystä julkistettiin loppusyksyn kiireiden ja aiheiden ajankohtaisuuden takia vuoden 2011 alkupuolella, vaikka varsinainen työ tehtiinkin vuoden 2010 aikana.

Osa raporteista tuotettiin henkilöstön omin voimin ja osaan pestattiin ulkopuolinen asiantuntija kirjoittajaksi. Varsinkin puhtaan kehityksen mekanisme käsittelevä selvitys osoittautui työmäärältään raportin tasoiseksi. Sen kirjoittajaa jouduttiin vaihtamaan, ja uuden kirjoittajan tueksi hankittiin kahden ilmastoasiantuntijan vapaaehtoinen tukitiimi. Finnwatchin oma henkilöstö popularisoi teknisen asiantuntijatekstin mahdollisimman yksinkertaiseen ja ymmärrettävään asuun.

Raporttien ja selvitysten lisäksi Finnwatch tuotti viisi suppeampaa tausta-artikkelia, joista kaksi tehtiin osana UM:n viestintähanketta. Lyhyempien artikkeleiden avulla Finnwatch pystyy tarttumaan strategiansa mukaisesti nopeammin myös ajankohtaisiin aiheisiin.

3 MEDIA- JA KULUTTAJAVIESTINTÄ

Yhdistyksen tunnus ja graafinen ilme uusittiin osana itsenäistymiseen liittyvää muutosviestintää ja profiilinkohotusta. Uusi graafinen ilme näkyy yhdistyksen verkkosivuilla, julkaisuissa, esitteessä, käyntikorteissa, rollup-kuvatelineissä, uutiskirjeissä ja Facebook-sivulla.

Media

Yhdistyksen mediajakelulista laajennettiin syksyllä noin 40 toimittajasta ja toimituksesta yli 700 toimittajaa tai toimitusta kattavaksi sähköpostilistaksi. Uudistus poiki yhdistyksen tiedotteille mukavasti lisänäkyvyyttä. Vuoden aikana Finnwatchin lehdistöseurantaan tuli yhteensä 169 lehdistöosumaa (luku pitää sisällään myös vuoden 2011 puolella julkaistun työvaateraportin poikimat osumat. Brasilia- ja katukiviselvityksen osumat eivät olleet toimintakertomusta kirjoitettaessa vielä tiedossa).

Yhdistyksellä ei ole maksullista mediaseurantaa. Syksystä lähtien osumia kerättiin yhdistelemällä internetin ilmaisia mediaseurantapalveluita ja jäsenjärjestö SASKin omaa mediaseurantaa. Uudistus paransi mediaseurannan kattavuutta loppuvuonna, mutta osumien todellinen määrä lienee edelleen hieman löydettyä suurempi. Kaikkien osumien tarkkojen levikkilukujen laskeminen ei ole käytettävissä olevilla seurantamenetelmillä mahdollista, mutta löydetyn osumamäärän perusteella levikki lienee 10–15 miljoonan lukijan haarukassa.

Eniten osumia tuottivat urheiluvaatteiden ja työvaatteiden eettisyyttä kartoittavat raportit. Myös Kongo-raportti, kivihiiliraportti sekä uuden toiminnanjohtajan aloittaminen toivat yhdistykselle palstatilaa. Tehtyyn työmäärään suhteutettuna vähiten julkisuutta saatiin puhtaan kehityksen mekanismia taustoittavalle selvitykselle, joka menetti ajankohtaisuutensa valmistumisen ja julkistamisen venyessä (alun perin selvitys piti julkistaa vuoden 2009 Kööpenhaminan ilmastokokouksen alla, mutta se julkistettiin vasta vuoden 2010 lopun ilmastokokouksen aikana).

Vuoden aikana järjestettiin kaksi tiedotustilaisuutta, joilla julkistettiin urheiluvaatteiden ja kalan alkuperää koskevat raportit. Työvaate- ja Brasilia-raportteja koskeva julkistamistilaisuus järjestettiin vuoden 2011 puolella. Muut raportit ja selvitykset julkistettiin tiedotteilla.

Kuluttajat

Yhdistyksen verkkosivu uudistettiin toimintasuunnitelman mukaisesti syksyllä. Syksystä alkaen myös päivitystiheyteen panostettiin aiempaa enemmän tuottamalla verkkoon myös perinteisiä raportteja ja selvityksiä lyhyempiä artikkeleita.

4 JÄSENISTÖ

Yhdistyksen hallitus rekrytoi Finnwatchille uuden toiminnanjohtajan ja osallistui aktiivisesti muun muassa tutkimusteemojen ideointiin ja uuden strategian muotoilemiseen. Henkilöstön vaihtuvuus ja uuden työntekijän aloittamisen viivästyminen edellyttivät itsenäistymiseen liittyvissä käytännön järjestelyissä suurta panosta sekä yksittäisiltä hallituksen jäseniltä että tilijärjestö SLL:ltä.

Yhdistyksen ensimmäinen, vuosille 2011–2012 laadittu strategia linjasi Finnwatchin tutkimustyötä ja viestintää osin uusille urille. Strategiakauden tavoitteena on kohottaa järjestön profiilia ja

painoarvoa.

Yhdistyksen hallitus kokoontui vuoden aikana seitsemän kertaa. Sääntömääräisen vuosikokouksen lisäksi järjestettiin kaksi ylimääräistä yhdistyksen kokousta, joissa päätettiin Finnwatchin jäsenmaksupykälän muuttamisesta. Yhdistyksessä otettiin käyttöön neliportainen jäsenmaksuluokitus, jossa jäsenmaksut määräytyvät jäsenten edellisen tilikauden tulojen perusteella.

Aktiivinen jäsenhankinta oli sisäisten uudistusten työllistävyyden takia vähäistä, mutta itsenäistyminen sai jäsenkandidaatit ottamaan Finnwatchiin oma-aloitteisesti yhteyttä. Vuonna 2010 alkaneen keskustelut päättyivät kahden uuden jäsenen hyväksymiseen heti seuraavan vuoden alussa.

5 MUUT SIDOSRYHMÄT

Finnwatchin edusti Suomea ECCJ-verkostossa (European Coalition for Corporate Justice), joka on yritysten yhteiskuntavastuuta tarkkailevien eurooppalaisten kansalaisjärjestöjen katto-organisaatio. Suomessa Finnwatch edusti kansalaisyhteiskuntaa työ- ja elinkeinoministeriön alaisuudessa toimivassa, Suomen yritys vastuupolitiikkaa koordinoivassa Yritys- ja yhteiskuntavastuun neuvottelukunnassa (YHVA).

Suomalaiset yritykset ovat Finnwatchin ja sen perustehtävän kannalta merkittävä sidosryhmä. Yrityksiin oltiin yhteydessä tiiviisti: dialogia käytiin pelkästään UM-hankkeella toteutettujen raporttien ja selvitysten tiimoilta 102 yrityksen ja yli 20 julkiseen hankkijan kanssa.

Yrityksiä, kansalaisjärjestöjä, toimittajia ja suurta yleisöä tavattiin myös erilaisissa messu- ja seminaaritilaisuuksissa.

6 HENKILÖSTÖ JA HALLINTO

FinnWatch-verkostossa toimi alkuvuodesta SLL:n palkkalistoilla kaksi täysipäivästä työntekijää: tutkija ja tuottaja. Keväällä verkosto palkkasi korkeakouluharjoittelijan, joka jatkoi harjoittelua kuukauden ajan myös itsenäistyneen Finnwatchin palveluksessa. Itsenäistymisen jälkeen Finnwatchissa työskenteli toistaiseksi voimassaolevilla työ sopimuksilla uusi toiminnanjohtaja sekä vanhasta FinnWatch-verkostosta siirtynyt tutkija. Harjoittelija jatkoi loppuvuoden osa- ja määräaikaisena tutkimusavustajana.

Itsenäistymisen yhteydessä Finnwatchille hankittiin tilitoimisto (Larsen & co), työterveyshuolto (Helsingin lääkärikeskus), pankkitili (Ålandsbanken), tapaturmavakuutukset (Pohjola), eläkevakuutukset (Etera) ja muut itsenäisen järjestön tarvitsemat rakenteet. Toimitilat pysyivät entisinä.

Finnwatch ry. päätyi käyttämään FinnWatch-verkoston tilijärjestönä toimineen SLL:n kanssa samaa tilitoimistoa, jotta toiminnan siirtäminen SLL:ltä uudelle yhdistykselle olisi mahdollisimman kitkaton. Järjestely osoittautui ennakoitua merkittävästi kalliimmaksi. Väliaikaisratkaisuna vanhan tilitoimiston valinta oli perusteltu, mutta siirtymävaiheen jälkeen on tarpeen etsiä pienelle järjestölle edullisempi tilitoimisto.

Hallitus tarkensi myös uuden yhdistyksen toimenkuvia ja työnantajakäytäntöjä. Työterveyshuollon kanssa laadittiin työterveyshuollon toimintasuunnitelma ja päihdeohjelma.

7 TALOUS

Vuosi 2010 oli taloudellisesti haastava, sillä itsenäistyminen toi mukanaan välttämättömiä uusia investointeja, joiden lykkääminen ei ollut mahdollista. Itsenäistymiseen liittyvät toimenkuvamuutokset kohottivat myös palkkakustannuksia. Toimintasuunnitelmassa olevat tutkimukset, hallinnon perusrakenteiden luominen, uusi graafinen ilme ja verkkosivu-uudistus pystyttiin kuitenkin toteuttamaan muun muassa jäsenjärjestöiltä saadun lisäpanoksen turvin.

Finnwatch-verkoston (tammi-toukokuu) ja Finnwatch ry:n (kesä-joulukuu) yhteenlasketut tuotot olivat 150 210€ ja menot 145 749€, eli ylijäämää jäi 4466 euroa. Hankkeista UM:n viestintähankkeen talous toteutui kuta kuinkin suunnitellusti ja EU-hankkeelle kertyi 8624 euron ylijäämä. Ennakoitua huomattavasti suuremmat tilitoimistokulut jättivät hallinto- ja yleiskuluihin 3947 euron alijäämän. EU-hankkeen ylijäämä on käytettävä kokonaisuudessaan vuodelta 2010 seuraavalle vuodelle siirtyneiden EU-hankeaktiviteettien toteuttamiseen. Näin ollen hallinto- ja yleiskuluihin siirtyi seuraavalle vuodelle vajaan 4000 euron vaje.